

УДК 635.3

Код UPOV: DIPLO_TEN

Методика

проведення експертизи сортів дворятника тонколистого (*Diplotaxis tenuifolia* (L.) DC.)
на відмінність, однорідність і стабільність

Загальні рекомендації

1. Предмет Методики

Методика стосується всіх сортів виду *Diplotaxis tenuifolia* (L.) DC.

2. Необхідний рослинний матеріал – насіння

2.1 Компетентний орган визначає скільки, якої якості, коли й куди постачається насіння для експертизи сорту.

2.2 Мінімальна кількість насіння має становити 4 г або 15000 шт.

2.3 Насіння має бути здоровим на вигляд, не ураженим хворобами, не пошкодженим шкідниками та відповідати вимогам чинних нормативних документів щодо посівних і сортових характеристик.

2.4 Насіння нічим не обробляють.

3. Метод експертизи

3.1 **Тривалість експертизи.** Експертиза має тривати щонайменше два незалежні вегетаційні цикли, за необхідності експертизу продовжують на третій.

3.2 **Місце експертизи.** Експертизу проводять у двох закладах експертизи (основному та додатковому).

3.3 **Умови для проведення експертизи.** Експертизу виконують за умов, що забезпечують задовільний ріст і розвиток рослин, і достатнє виявлення характерних ознак сорту. Оптимальну стадію розвитку рослин для оцінки кожної ознаки вказано цифрами в другій колонці Таблиці ознак і описано в поясненні до неї.

3.4 **План експертизи.** Планують такий розмір ділянок, щоб вилучення рослин або їхніх частин для вимірювань і підрахунків не шкодило б обстеженням, які тривають до кінця циклу вирощування. Кожне дослідження має включати щонайменше 60 рослин, розділених на два чи більше повторення. Рекомендована схема розміщення рослин 0,45 × 0,20 м.

3.5 **Метод дослідження.** Опис морфологічних ідентифікаційних ознак сорту здійснюють методом візуальної оцінки та за допомогою вимірювань чи підрахунків залежно від типу виявлення ознак (якісні – QL, кількісні – QN, псевдоякісні – PQ). Тип виявлення ознаки проставлено в першій колонці Таблиці ознак.

Рекомендований метод спостереження за ознаками вказано в другій колонці Таблиці ознак:

MG: разове вимірювання групи рослин або частин рослин (наприклад, висота);

MS: вимірювання групи попередньо визначених рослин або частин рослин, на яких протягом вегетації здійснюють усі вимірювання кількісних ознак (наприклад, довжина);

VG: візуальна разова оцінка групи рослин;

VS: візуальна оцінка окремих, попередньо визначених рослин або частин рослин.

3.6 Кількість рослин / частин рослин. Експертизі підлягає щонайменше 60 рослин.

Усі вимірювання варто здійснювати на такій кількості рослин:

MG: разове вимірювання 60 рослин або частин 60 рослин (наприклад, висота);

MS: вимірювання окремих, попередньо визначених 20 рослин або частин 20 рослин;

VG: візуальна разова оцінка 60 рослин;

VS: візуальна оцінка окремих, попередньо визначених 20 рослин або частин 20 рослин.

4. Оцінка відмінності, однорідності та стабільності

Для оцінки виявлення відмінності й однорідності використовують ознаки, наведені в Таблиці ознак, і коди (1–9), необхідні для електронного опрацювання даних. Сукупність цих кодів складає кодову формулу сорту і використовується для формування групи подібних сортів.

4.1 Експертиза на відмінність

Сорт відповідає умові відмінності, якщо за виявленням ознак він чітко відрізняється від будь-якого іншого сорту, загальновідомого до дати, на яку заявка вважається поданою. Експертизу на відмінність проводять після отримання результатів морфологічного опису першого року. Якщо сорт-кандидат може бути вирізненим з-поміж загальновідомих сортів методом порівняння їхніх описів, то він є відмітним. Коли неможливо чітко вирізнити сорт-кандидат серед загальновідомих за морфологічною кодовою формулою, його необхідно наступного року порівняти в польовому досліді.

4.2 Експертиза на однорідність

Сорт вважається однорідним, якщо з урахуванням особливостей його розмноження, рослини сорту залишаються достатньо подібними за своїми основними ознаками, визначеними під час морфологічного опису.

Для оцінки однорідності приймається популяційний стандарт 2% за рівня ймовірності 95%. У вибірці з 60 рослин допускаються три нетипові.

4.2.1 Нетипові рослини позначають стрічками, етикетками тощо. За відсотком нетиповості встановлюють однорідність сорту.

4.3 Експертиза на стабільність

Сорт вважається стабільним, якщо його основні ознаки, відзначені в Описі, залишаються незмінними після неодноразового розмноження чи, у разі особливого циклу розмноження, наприкінці кожного такого циклу.

Зазвичай, коли сорт однорідний, він може вважатися стабільним.

5. Групування сортів для експертизи на відмінність

Сорти групують за найвідмітнішими морфологічними ознаками для кожного сорту. Для групування використовують ознаки, які, як відомо з практики, не варіюють або дуже слабо варіюють у межах сорту. Ці ознаки можуть бути використані окремо або в комбінаціях з іншими.

Рекомендовано для групування такі ознаки:

- Листок: за довжиною (ознака 4);
- Листок: за шириною (ознака 5);
- Листок: розсічення (ознака 6);
- Листок: вторинне розчленування (ознака 8).

5.1 Для чіткої реєстрації виявлення ознаки поряд із сортами-кандидатами необхідно висівати сорти-еталони.

6. Умовні позначення

(*) – ознаки, позначені зірочкою, завжди залучаються до Методик з експертизи на ВОС усіма країнами-членами UPOV, за винятком випадків, коли виявлення попередньої ознаки або регіональні умови довкілля це унеможливають;

(+) – вказує на те, що до цієї ознаки надано пояснення або ілюстрації після Таблиці ознак.

(a) – пояснення до Таблиці ознак у розділі 8.

7. Таблиця ознак сортів дворятника тонколистого

Ознаки		Ступені виявлення ознак	Коди	Сорти-еталони
1	2	3	4	5
1. QN	Листок: положення VG (a)	пряме	1	Olivetta
		напівпряме	3	Discovery
		горизонтальне	5	Nature, Tiger
2. (*) QL	Листок: забарвлення пластинки VG (a)	зелене	1	Nature
		сіро-зелене	2	Tiger
3. QN	Листок: інтенсивність забарвлення VG (a)	слабка	3	
		помірна	5	
		сильна	7	
4. (*) (+) QN	Листок: за довжиною VG/MS (a)	короткий	3	Olivetta
		середній	5	Tiger
		довгий	7	Nature
5. (*) QN	Листок: за шириною VG/MS (a)	вузький	3	Olivetta
		середній	5	Tiger
		широкий	7	Nature
6. (*) (+) QN	Листок: розсіченість VG (a)	відсутня або дуже слабка	1	Olivetta
		слабка	3	Tiger
		помірна	5	Nature
		сильна	7	
7. (+) QN	Листок: первинні частки за шириною VG (a)	вузькі	3	
		середні	5	
		широкі	7	
8. (*) (+) QN	Листок: вторинне розчленування VG (a)	відсутнє або слабе	1	Tiger
		помірне	2	Nature
		сильне	3	Discovery
9. (*) (+) QN	Час цвітіння MG	ранній	3	
		середній	5	Tiger
		пізній	7	Nature
		дуже пізній	9	Olivetta, Venicia
10. QN	Рослина: за висотою у фазі цвітіння VG	низька	3	Tiger
		середня	5	Nature
		висока	7	Verdia, Voyager
11. QN	Квітка: інтенсивність жовтого забарвлення	слабка	3	
		помірна	5	
		сильна	7	

8. Пояснення до Таблиці ознак сортів дворятника тонколистого

8.1 *Ознаки, навпроти яких у другій колонці присутня одна з наступних позначок, обстежують таким чином:*

(а) Усі обстеження на листку слід робити на розетці перед цвітінням.

8.2 Пояснення або ілюстрації до окремих ознак

До 4. Листок: за довжиною.

Довжина листка включає пластинку й черешок.

До 6. Листок: розсіченість.

1

Відсутня або
дуже слабка

3

слабка

5

помірна

7

сильна

Обстеження листка слід робити на його середній третині.

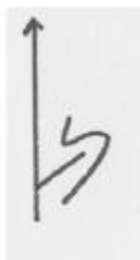
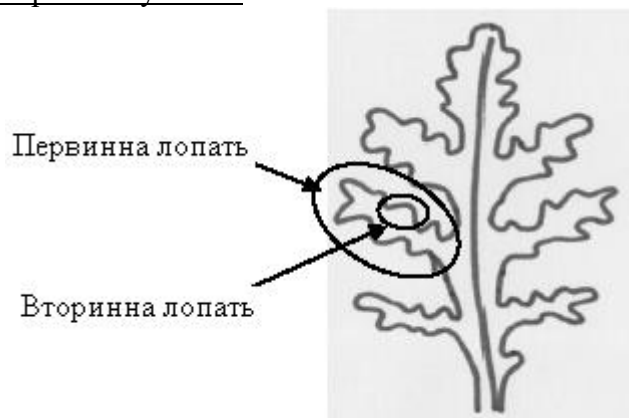
До 7. Листок: первинні частки за шириною.

Ознака 7

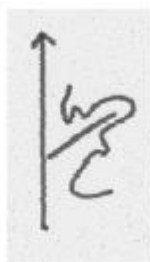
Ширину первинних часток визначають на середній частині листка.

До 8. Листок: вторинне розчленування.

1

Відсутнє або слабе

2

помірне

3

сильне

До 9. Час цвітіння.

Час цвітіння визначають, коли 50% рослин мають хоч би одну відкриту квітку.

9. Література

1. Test Guidelines for the conduct of tests for distinctness, uniformity and stability of Rocket (*Diplotaxis tenuifolia* (L.) DC.) (TG/244/1 UPOV) // Geneva. 2008-04-09. – 18 p. // URL: www.upov.int/edocs/tgdocs/en/tg244.pdf